

Samen één Barnabas?

Christus Triumfatorkerk, 14 juli 2024

Lezing: Handelingen 11, 19-26 en Marcus 6, 6b-13

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied: 'Samen in de naam van Jezus' (Hemelhoog 399: 1 en 2)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 119: 1 en 3
- Kyriegebed
- Glorialied: 'Alle eer en alle glorie' (Lied 305)

WOORD

- Met de kinderen
Gebed
Gesprek over de eigenschappen van een koning
Lied: 'Laat zo je licht maar schijnen' (HH 6985)

Kinderen gaan naar de kinderkerk

- Schriftlezing Marcus 6, 6b-13
- Lied: 'Door de wereld gaat een woord' (lied 802: 1 en 3)
- Schriftlezing Handelingen 11, 19-30
- Lied: 'Door de wereld gaat een woord' (lied 802: 4 en 6)
- Preek

Het gaat over de diaspora in de lezing van vandaag.

Dat staat er ook letterlijk in de eerste zin, al is dat in onze vertaling maar moeilijk terug te vinden.

De leerlingen die verdreven waren als gevolg van de onderdrukking die na de dood van Stefanus was begonnen, trokken naar Fenicië, Cyprus en Antiochië. Ze trokken weg uit het heilige Land.

Om het vege lijf te redden. In Jeruzalem werd het hen te heet onder de voeten.

Maar ze werden niet zomaar verdreven, ze raakten verstrooid, zo vertaald de Statenvertaling.

Ze raakten in de diaspora, zo staat er letterlijk in het Grieks. Uitgestrooid over de aarde.

Diaspora. Dat is een mooi woord. Daar zit het woord *spore* in. U weet wel zo'n minuscule klein zaadje van een paddenstoel. Dat gedragen door de wind honderden meters kan afleggen. *Spora*, het is Grieks voor zaad. De volgelingen van Jezus werden uitgezaaid over de over de wereld. Ze zijn in de diaspora geraakt. Dat was heel vervelend en verdrietig, ze moesten huis en haard verlaten om het vege lijf te redden, maar daarmee zaaide het prille christendom zich ook meteen uit over de een veel groter gebied.

Ze trokken naar **Fenicië**, de streek boven Israël, in het huidige Libanon, **Cyprus**, veilig overzee, en **Antiochië** dat ligt in het huidige zuidelijke puntje van Turkije.

Noodgedwongen verspreiden de messiasbelijdende joden zich over de regio. En vooral in Antiochië blijkt een zegen te zijn.

Antiochië – toen de derde grootste stad van het Romeinse rijk en de hoofdstad van de provincie Syrië.

De vluchtelingen vertellen in Antiochië aan iedereen die het maar horen wil over Jezus.

Tenminste aan iedereen die het maar horen wil? Dat dan ook weer niet.

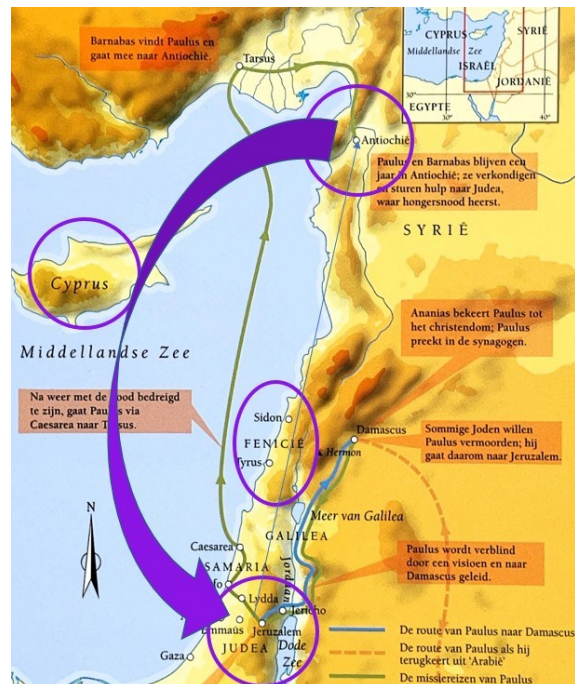
In eerste instantie richtten deze "verstrooide joods-christelijke asielzoekers" zich tot de joodse inwoners van de stad. Logisch dat ze eerst hun volksgenoten opzochten.

Zo ontstond er een gemeente die bestond uit joods-christelijke gelovigen. Uiteraard hielden deze gelovigen zich gewoon aan hun vertrouwde joodse gebruiken. Ze aten koosjer voedsel, de jongetjes werden na hun geboorte besneden. Ze heiligden de sabbat, de joodse rustdag. En dat gaf uiteraard geen enkel probleem. Hier waren ze het samen over eens. Dat waren ze hun leven lang gewend. Maar wat gebeurde er?

Sommigen gingen met de boodschap van het Evangelie naar de Grieken. En God zegende dat en er kwam een groot aantal Grieken tot geloof in Jezus. En deze Grieken bracht men in de kerk van Antiochië. Prachtig! Maar denk eens in wat voor kerk er vervolgens ontstond? Toen er alleen maar messiasbelijdende joden over de vloer kwamen gaf het weinig discussie, maar nu die Grieken erbij kwamen, die onbesneden waren, zich niet hielden aan de sabbat en de joodse spijswetten, die eigenlijk in niets leken op de oorspronkelijk groep christenen, waren er grote verschillen.

Hoe hielden ze dat bij elkaar? In ons land zou het meteen een kerkscheuring hebben opgeleverd. En deze verschillen waren heel wat groter dan de verschillen die wij kennen tussen de kerken in Nederland. De Grieken geloofden in honderden goden met beelden en tempels en brachten hen dagelijks offers. Ze begrepen niets van het Hebreeuws dat uit de boekrollen werd voorgelezen. Ze hadden heel andere gewoonten. Je zou denken dat dat heel wat gedoe zou opleveren, maar daar lezen we niets over. We horen juist dat God deze ontwikkeling steunde en dat het goede nieuws van deze gemeente zelfs de gemeente in Jeruzalem bereikt. En die overgebleven christenen in Jeruzalem, de moedergemeente zeg maar, steekt een helpende hand uit. Ze sturen Barnabas uit. Om de gemeente in de diaspora te helpen opbouwen.

Deze Barnabas komen we in het begin van Handelingen al tegen. Hij is een Leviet en heet eigenlijk Jozef, hij komt van Cyprus en spreekt dus prima Grieks. Deze Jozef wordt al snel Barnabas genoemd door de apostelen: Man van troost – betekent dat. Blijkbaar hebben de

apostelen dat in hem gezien. Barnabas is kennelijk een man die altijd klaar staat om te helpen, die er is voor anderen, om te bemoedigen, te troosten.
“Hij was een voortreffelijk en diepgelovig man, die vervuld was van de heilige Geest.” Horen we over Barnabas. (Hand. 11:24). Deze Barnabas wordt door de gemeente van Jeruzalem afgevaardigd naar Antiochië. Barnabas wordt dan de geschikte persoon gevonden om die nieuwe gemeente te helpen en te bemoedigen en aan te sporen om trouw te blijven aan Jezus. Om te leren omgaan met al die verschillen. Om een nieuwe gemeenschap op te bouwen. Levend uit de heilige Geest – de Trooster.

Christenen in de diaspora.

Een groeiende gemeente, geholpen door de zendende kerk.

Ooit gebeurde dat vanuit Nederland in de zending.

De laatste twintig jaar investeert de Protestantse Kerk in Pioniersplekken. We zenden bevlogen mensen uit naar plekken in Nederland waar de kerk is verdwenen. Pioniers.

Ook in Den Haag. Op plekken in de stad waar de kerk verdwenen is ondersteunen we een pioniers of een groepje enthousiaste vrijwilligers om hun geloof gestalte te geven. Om de kerk opnieuw gezicht geven. Ook om de taal te leren spreken van bevolkingsgroepen die we in de kerk de laatste eeuw zijn kwijtgeraakt. In Moerwijk is zo een prachtige gemeenschap ontstaan die er echt is voor de Moerwijkers en nieuwe geloof vindt doordat we als kerk leren met andere ogen het evangelie te lezen. Geloven in Moerwijk heeft de pioniersplek. En waar het ze nog niet lukt het hoofd boven water te houden wordt die plek ondersteund door kerkelijke gemeenten in het land.

En zo lukt het de pioniersplek LUX om twintigers en dertigers te bereiken met het evangelie door hun interesses en vragen in bijbels perspectief te zetten.

Het mislukt ook wel eens, zo’n pioniers. Leven en Laak bestaat niet meer. Een klein team, onderlinge meningsverschillen en een heel moeilijk opdracht. Soms is dat te veel gevraagd.

De kerk van Antiochië wordt een succesverhaal.

De kerk van Antiochië wordt zo groot dat ze uiteindelijk de moederkerk overvleugeld.

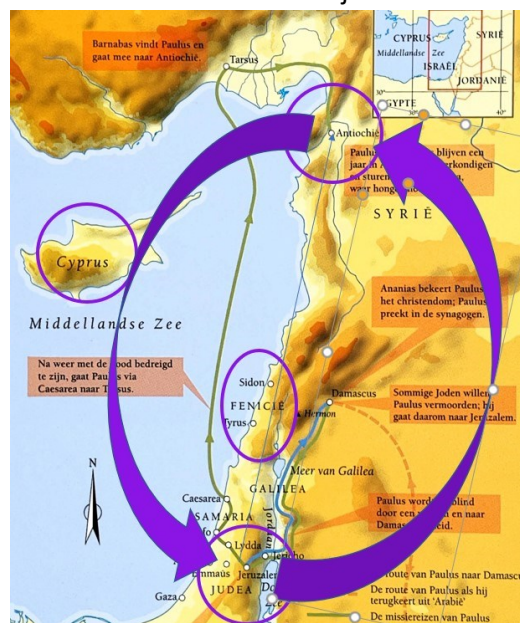
Het groepje gelovigen groeit. Barnabas komt erbij en even later komt Paulus erbij.

De gemeente groeit in aantal en in geloof.

En langzaam maar zeker wordt het verhaal omgedraaid. De verhoudingen komen anders te liggen.

Eerst is het de gemeente in Jeruzalem die een van hun beste krachten afstaat om in Antiochië aan het werk te gaan, en wat gebeurt er een aantal jaar later? Er is een grote hongersnood, en de gemeenschap van Jeruzalem in Judea heeft hulp nodig. De jonge kerk in Antiochië legt alles bij elkaar wat ze kunnen missen en helpt zo hun broeders en zusters in Judea. Hun gift wordt door Barnabas en Paulus zelf naar Jeruzalem en heel Judea gebracht.

Het is het ideaalbeeld van kerkzijn. Van missionair werk ook. Je steunt elkaar en leert van elkaar. Als gelijke partners in wederzijdsheid.

Dat kan ook bij ons:

We leren van het geloofsenthouiasme van de Indonesische gelovigen van de Perki gemeenschap als we samen vieren. Ooit brachten witte Nederlanders aan de andere kant van de wereld het christelijk geloof, nu inspirerend zij ons met hun geloof.

De pioniers van Lux helpen ons om wegen te vinden om nieuwe gelovigen te bereiken in de stadwijk in opbouw in de Binckhorst waar steeds meer twintigers en dertigers komen te wonen. Met onze hulp zijn ze kerk geworden, nu helpen ze ons woorden en beelden te vinden voor nieuwe generaties.

Wat in Handelingen opvalt is dat het allemaal geruisloos lijkt te gebeuren.

Heiden christenen voegen zich in de gemeenschap.

Barnabas wordt met blijdschap binnengehaald.

En geen onvertogen woord ook als de moederkerk overvleugeld wordt en zelf hulp nodig heeft.

Dat gaat hier wel eens anders.

De financiering van missionair werk en pioniersplekken in onze Haagse kerk is niet vanzelfsprekend. Waarom investeren we in nieuwe vormen van kerkzijn als we zelf nauwelijks onze broek op kunnen houden? Die vraag wordt vaak gesteld.

En als er bevlogen Afrikaanse christenen in de stad vol enthousiasme over hun geloof vertellen lopen we er met een ruime boog omheen. En vragen we ons af moet dat nu zo?

De jonge kerk in Antiochië is een spiegel voor ons. Op allerlei gebied. Ze ademt een ongekende openheid uit. De traditionele, orthodoxe messiasbelijdende joden voelen zich blijkbaar net zo thuis in deze gemeente als de Grieken die niets weten van Mozes en de uittocht en de God van hemel en aarde, maar ze voelen zich blijkbaar wel aangesproken door het leven en de opstanding van Jezus Christus. Verder uit elkaar kan je niet staan, en toch vinden ze elkaar blijkbaar in de kerk van Antiochië. Het stelt een vraag aan ons: Hoe ruim en open kunnen wij zijn? En ook: wat het doet met ons geloof en onze identiteit als we dat zouden kunnen. Onvoorwaardelijk openstaan voor nieuwkomers en tegelijkertijd voldoende diepgang bieden voor mensen die al hun leven lang naar de kerk gaan?

Ik moet zeggen – het gaat niet altijd goed: maar heel vaak toch wel.

Het vraagt ruimte in je hart: Soms wil ik me koesteren aan vertrouwde gebruiken, bekende liederen, vertrouwde gezichten en soms doe ik een stapje terug en laat ik een andere generatie of een andere groep gelovige voor gaan. Soms voel ik me een vreemde in mijn eigen kerk, maar geniet ik van het enthousiasme en de geloofsvreugde van de anderen.

Wat helpt is als er wat Barnabassen rondlopen ook in onze kerk.

Barnabas verheugde zich en spoorde hij iedereen aan om standvastig te zijn en trouw te blijven aan de Heer, zou dat ons lukken? Misschien wel, en deze Hij was een voortreffelijk en diepgelovig man, die vervuld was van de heilige Geest – daar ligt de lat misschien wat hoger, maar we hebben een hele zomer om eraan te werken.

En als we allemaal een beetje voortreffelijk zijn en een beetje diepgelovig. Maken we samen toch één Barnabas – en een bloeiende gemeente

Succes!

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: "O grote God. Die liefde zijt" (Lied 838: 1, 2 en 4)
- Dankgebed, voorbeden, Stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied 'Aan u behoort, o Heer der heren' (Lied 978: 1, 3 en 4)
- Zending en zegen